

Sklicevanje izrednih skupščin JUU po nadzornem odboru

Nadzorni odbor sreskega društva v Vršču je poslal izvršnemu odboru JUU 12. decembra 1937. dopis, v katerem mu javlja, da bo v smislu čl. 40. pravil JUU in na zahtevo 75 rednih članov tega društva sklical izredno skupščino za 4. januar 1938., na kateri se bo »poleg ostalega volil tudi nov odbor sreskega društva«.

Ko so se proučili dopisi in podatki tega društva, ki se nahajajo pri centrali JUU, se je sklenilo:

1. opozoriti člane nadzornega odbora, da je njihovo delo v nasprotju s pravili JUU;
2. obvestiti jih, da se delo skupščine, ki je nepravilno sklicana, mora razveljaviti;
3. obvestiti, da se sklicatelj skupščine morajo pozvati na odgovornost po pravilih JUU in poslovniku stanovskega častnega razsodišča.

Razlogi:

1. Čl. 40. pravil JUU predvideva v 1. odstavku, da v primeru neodložljivih potreb in potreb splošnega mnenja o nekem vprašanju, morejo upravni odbori sreskega društva sekcije ali centrale JUU sklicati izredno skupščino svojega odmočja, in ne nadzorni odbori sreskega društva. Po vsem tem nadzorni odbor ni v nikakem primeru imel pravice sprejemati zahteve članov za sklicanje izredne skupščine, ker se taki predlogi naslavljajo izključno na upravni odbor.

Drugi in tretji odstavek čl. 40. pravil JUU predvideva sklicanje sekcij in glavnih izrednih skupščin, toda to se ne nanaša na sreska društva.

V četrtem odstavku člena 40. pravil JUU se nalaga upravnemu odboru dolžnost, da obvesti glavni odbor JUU o poteku izrednih sreskih skupščin sklicanih v smislu prvega odstavka člena 40. pravil JUU ali točke 3. člena 35. pravil JUU in se za to poročilo nima brigati nadzorni odbor.

2. Nadzorni odbor ima po točki d) člena 35. pravil JUU pravico sklicevati izredne skupščine v primeru večjih nepravilnosti v smislu točke a) in b) člena 35. pravil JUU, s čimer mu je delokrog točno opredeljen.

Tudi v tem primeru je nadzorni odbor dolžan obvestiti upravni odbor o nepravilnostih in šele potem, ko nadzorni odbor ne odstrani navedenih nepravilnosti, je na razpolago sredstvo sklicanja izredne skupščine. Pred tem se je treba poslužiti tudi sredstva pritožbe na upravni odbor sekcije, ki ima pravico pregleda poslovanja blagajne sreskega društva potom svojega zastopnika po čl. 79. poslovnika JUU, odobrenega pod O. N. br. 23.328/32.

3. Dnevni red skupščine sestavlja upravni odbor in po nobenem členu pravil JUU ne spada to v kompetenco nadzornega odbora.

4. Po čl. 41. pravil JUU predseduje vsaki skupščini predsedstvo upravnega odbora in na osnovi tega upravna oblast ne more odobriti sklicanja skupščine po drugih osebah.

niti ne sme dovoliti, da kdo drugi vodi skupščino.

5. Redno izvoljeni odbor ni podal ostavke, ni bil razrešen, niti ni dobil rednim potom nezaupnice; zaradi tega je volitev novega odbora v nasprotju s § 76. uradniškega zakona, ker bi obstajala dva odbora v istem srežu.

6. V smislu odloka ministrstva prosvete O. N. br. 61.731/36 more prositi za dopust za skupščine in zborovanja samo upravni odbor sreskega društva, ki mora javiti upravni oblasti dan, ko se vrši skupščina in dnevni red, ter po vsem tem tudi upravna oblast ne more odobriti nadzornemu odboru, da skliče skupščino JUU.

Končno je treba opozoriti člane JUU, da se 5. januarja 1938. začenja pravoslavne božične počitnice in je neprimerno, da se zborovanja in skupščine vežejo s počitnicami, v kolikor to tangira šole dotičnega sreža.

Člani JUU se opozarjajo na pravila JUU, posebno na člen 20. in 52., in na poslovnik stanovskega častnega razsodišča čl. 5.

Potrebno bi bilo ugotoviti, na čigavo iniciativo so podpisovali člani JUU nadzornemu odboru zahtevo po sklicanju izredne skupščine, in ali je bila dana možnost svobodnega opredeljevanja.

O tem je treba obvestiti zainteresirane člane nadzornega odbora sreskega društva JUU v Vršču, upravni odbor tega društva in legalni odbor sekcije za dunavsko banovino v Novem Sadu.

Izvršni odbor JUU je ob tem primeru načelno razpravljal o sklicanju izrednih skupščin po nadzornem odboru in je na seji dne 30. decembra 1937. na osnovi pooblastila XVII. glavne skupščine JUU sprejel sledeče

tolmačenje in sklep:

Nadzorni odbor sreskega društva lahko zahteva sklicanje izredne skupščine od upravnega odbora samo po čl. 35. točka d), pravil JUU, in to samo z dnevnim redom in v primeru večjih nepravilnosti, ki se ugotovijo pri pregledu računov in stanja blagajne po točki a) istega člena, ali v primeru nepravilnosti, ki jih je ugotovil v pogledu izvajanja skupščinskih sklepov v smislu točke b) istega člena pravil JUU.

Na zahtevo nadzornega odbora more sklicati skupščino upravni odbor po čl. 41. pravil JUU. Taki skupščini predseduje predsedstvo upravnega odbora in zaradi tega more edino ono biti sklicatelj skupščine.

Proti postopku upravnega odbora, ako bi se ta protivil sklicanju skupščine, je možna pritožba na upravni odbor sekcije in v drugi stopnji na centralno upravo JUU.

Iz seje izvršnega odbora Jugoslovenskega učiteljskega združenja, S. br. 777, dne 30. decembra 1937. leta.

Tajnik: Predsednik JUU:
Milinko Lazić, s. r. Ivan Dimnik, s. r.

Jubilej, ki ga ne smemo prezreti

Naša tovarišica Janja Miklavčičeva praznuje ta mesec svojo 75letnico. To je jubilej, ki ga ne smemo prezreti niti kot žene, še manj pa kot učiteljice. Ne samo zato, ker je bila vestna učiteljica, sposobna upraviteljica, dobra tovarišica, marljiva društvena delavka, pošten človek, — temveč zlasti zato, ker so z njenim imenom zvezani dogodki, ki pomenjajo važen mejnik v javnem življenju slovenske žene ter enega najodločilnejših trenutkov v stanovskem gibanju slovenske učiteljice.

Zato nam ob njenem jubileju ni potrebno naštevati, — kot se to navadno godi pri raznih jubilejih — kje je službovala, kam je bila premeščena itd., temveč se lahko ustavimo ob pomembnejših dogodkih.

Naj omenimo predvsem leto 1897. To leto je bilo silno pomembno za slovenske učiteljice, saj bi jim skoro postalo usodno. Takrat je stalo kranjsko učitelstvo pred regulacijo plač. In glej, predlagali so, naj bo plača učiteljice nižja kot ona učiteljev. A to ne samo poslanci, marveč tudi tovariši v skupnem stanovskem glasilu, z utemeljitvijo, da bi bilo nesmiselno dati učiteljici isto plačo kakor učitelju. Toda učiteljice so molčale. Ko pa je skupno društvo predložilo deželnemu odboru še spomenico s predlogom za nižjo plačo učiteljicam, tedaj se je oglasila v listih Janja Miklavčičeva z odločnim protestom. Pri mnogih tovarišicah je naletela na odobravanje, našle so se pa tudi nezavedne, ki niso spoznale svojega ponižujočega položaja. One, ki so bile solidarne z njo, je sklicala na posvetovanje. Protestirale so in uspele.

Ta izkušnja je pa učiteljicam pokazala, da je moč le v skupnosti. Zato so ustanovile eno leto kasneje (1898) lastno društvo, ki je bilo prvo slovensko žensko društvo z feministično - borbeno tendenco. Društvo je budno čuvalo nad pridobitvami, ki so jih ženske imele ter se v nevarnosti postavilo v bran. Naj omenim dva značilna primera. Ko se je zvedelo, da nameravajo oblasti na neki ljubljanski šoli, ki je bila dotlej pod ženskim vodstvom, nastaviti moškega, se je društvo temu odločno uprlo in doseglo, da je ostalo vse pri starem. Ko so hoteli v zakonski načrt sprejeti določbo, da bi upokojene učiteljice, ki se omože, še prejemale pokojnino, dokler so omožene, je društvo predložilo deželnemu odboru spomenico, podprto z mnogimi tehtnimi razlogi, ki pojasnjujejo krivičnost takega načrta. In načrt se ni uzakonil.

Tako je Janja Miklavčičeva že pred štiri-desetimi leti pravilno usmerjala svoje prizadevanje za žensko enakopravnost, saj ga je postavila na edino pravilno načelo: za enako delo enako plačilo, — geslo, ki je še danes aktualno, morda bolj kot kdajkoli poprej.

Ko bi hoteli naštetati vse drobno delo, ki ga je vršila marljiva jubilarica kot tajnica ali ki se je na njeno pobudo izvršilo zlasti za

izobrazbo učiteljic, bi lahko napolnile cele stolpce. Prav tako bi vedela povedati o njeni požrtvovalnosti Ciril in Metodovi družba ter Kolo jugoslov. sester. Toda za nas je pač najvažnejši pogled v zgodovino prizadevanja naših učiteljic, kjer stoji s tako svetlim vzgledom v ospredju Janja Miklavčičeva.

Danes ji je 75 let, toda pred njeno požrtvovalnostjo in stanovsko zavednostjo se lahko skrjuje — žal — mnogo, mnogo mlajših tovarišic. Naj omenim samo tole: kadarkoli ima zadruga »Dom učiteljic«, ki je naslednica »Društva učiteljic«, zborovanje, Janje Miklavčičeve skoro nikdar ne manjka med nami, dasi je njeno stalno bivališče v Kranju. Človek mora biti ganjen spričo tolike zvestobe.

Naj nam bo Janja Miklavčičeva v vzgled in vzpodbudo in naj nam prežene našo brezbriznost!

Odkup Prešernove rojstne hiše

Na vse šole, od osnovnih do strokovnih je bila razposlana posebna okrožnica z naslovom: »Odkup Prešernove rojstne hiše po šolski mladini in učitelstvu.«

Lepa je zamisel, ki o njej razpravlja ta okrožnica. Obletnica Prešernove smrti naj bi se proslavila na ta način, da bi se odkupila njegova rojstna hiša in preuredila v muzej. Vsi vemo, da bi se edino na ta način odkupljena hiša ohranila še poznim rodovom v spomin na našega velikega pesnika Prešerna, prvega resnega oblikovalca naše slovenske besede. Toda težko bo zbirati ta denar po osnovnih šolah. Vsak otrok naj bi prinesel 1 dinar. Toda učitelstvo, ki deluje po vseh, tudi najoddaljenejših in najzakotnejših krajih, se žal dobro zaveda, da je to praktično izvršiti nemogoče — nemogoče torej v celoti ustreči zahtevi, predvideni v okrožnici.

V Sloveniji je mnogo šol, v katerih bo učitelstvo, četudi se oprime z najtrdnjšo voljo te lepe zamisli, doseglo komaj 5 do 10 % ni uspeh zbirke pri otrocih. So pa kraji, kjer ne bo mogoče doseči niti takega odstot-

ka. Kaj tedaj? — Ostane torej drugi del napisane okrožnice — odkup po učitelstvu.

Ze večkrat smo razpravljali o težkem materialnem položaju učitelstva, katerega dohodki ne dosežajo niti eksistenčnega minuma. Opisali smo primere, ko si učitelj ne more nabaviti niti najnujnejšega za življenje in v takem položaju ne more zalagati, kar bi moral, a ne more zbrati med učenci.

Odobravamo lepo zamisel odkupa Prešernove rojstne hiše, mišljenja pa smo, da bi se moralo poiskati virov za ta odkup drugje, kjer bi bil uspeh sigurnejši, nego z zbirko med otroki. Učitelstvo je že večkrat izjavljalo svoje pomisleke proti raznim denarnim zbirkam po šolah in te svoje pomisleke tudi zadostno utemeljilo in podkrepilo, toda doslej še vedno brezuspešno. Tudi tokrat apeliramo na odločujoče činitele, naj zaščitijo učitelstvo pred takimi zbirkami, ker če se primerjajo doseženi uspehi z vzgojno stranjo, se mora na žalost ugotoviti, da tudi največji in najboljši uspeh ne odtehta toliko, kolikor mora utrpeti vzgojna plat šole.

Učiteljski pokret

DRUGA ŠTEVILKA »PROSVETE«

Poziv sotrudnikom.

Te dni je odsek za učiteljski pokret pri sekciji v Ljubljani razposlal tovarišicam in tovarišem v vse karakteristične predele Slovenije anketno polo o vprašanju, kateremu bo posvečena prihodnja številka »Prosvete«. Podpisani imam nalogo, da izpolnjene anketne

pole zberem in opremim s potrebnimi glosami. Tovarišice in tovariše, ki so pole sprejeli, prošim, da se takoj lotijo dela in mi izpolnjene pole sigurno vrnejo najkasneje do 5. februarja. Na nižje organiziranih šolah (eno- in dvorazrednicah) anketirajte po možnosti vse otroke na šoli, na višje organiziranih pa samo učence svojega razreda.

Hudales Oskar.

Rangna lista

Popravki

Sedej Anica, učiteljica v Ribnici, je napredovala v VI. p. sk. 31. III. 1931 in ne 31. III. 1933.

Bojce Štefanija, učiteljica iz Petrovč, je napredovala v VI. p. sk. 1. VIII. 1927 in ne 1. IV. 1933.

Stanišlav Prinčič, učitelj v Genterovcih, je napredoval v VIII. p. sk. 28. aprila 1933. in ne 1. maja 1933.

Splošne vesti

DRUGA OPROSTITEV PREDSEDNIKA SEKCIJE.

V 13. številki »Učiteljskega tovariša« z dne 21. oktobra smo objavili oprostilno razsodbo predsednika sekcije tov. Metoda Kumlja. V isti zadevi je bila uvedena po sreskem načelstvu Maribor desni breg tudi policijska preiskava, ki je končala s kazenskim izrekom. Proti izreku kazni je vložil predsednik priziv in je prejel dne 25. t. m. sledečo oprostilno rešitev:

Kraljevska banska uprava
dravske banovine
II/2. St. 1701/2-37. Ljubljana, 8. jan. 1938.

Gospod

Kumelj Metod, učitelj in predsednik JUU banovinske sekcije v Ljubljani
Glince, cesta XI/4

S kazensko razsodbo sreskega načelstva v Mariboru desni breg z dne 12. oktobra 1937. Pov. II. No. 182/2 ste bili radi prekrška § 1. naredbe tukajšnje kralj. banske uprave z dne 16. julija 1932., Sl. l. št. 510/59, storjenega s tem, da ste dne 6. marca 1937. na učiteljskem zborovanju v Slov. Bistrici kritizirali sestavo in postopanje disciplinskih sodišč za učitelje po čl. 69. zakona o notranji upravi, obsojeni na globo 300 din, v primeru neplačila pa na 6 dni zapora.

Vaši pravočasno vloženi pritožbi z dne 22. oktobra 1937. se ugotovi in se radi pomanjkanja dokazov oproščate krivde in kazni.

Taksa za pritožbo 30 din je plačana in uničena na pritožbeni vlogi.

Po pooblastilu bana
načelnik upravnega oddelka:
L. S. Podpis:

— Proslava materinskega dne. Vsako leto praznuje naša mladina materinski dan. Učitelstvo je moralo do sedaj iskati snov za take proslave po različnih revijah, čitankah in pesmaricah. Učiteljski pevski zbor hoče tej potrebi zadostiti tako, da bo izdal v začetku meseca marca t. l. glasbeni priročnik pod naslovom »Materinski dan«. Na 32 straneh velikosti »Našega roda« bo izdal govor o materi, dva glasbena igrokaza ter 22 strani eno, dvo in troglasnih mladinskih skladb z in brez spremljave. Skladbe bodo preproste, da jih bo izvajal vsak mladinski zbor, prav tako bo tudi spremljava. — Opozorjamo šole ter pevovodje mladinskih zborov na ta glasbeni priročnik že sedaj, da ne bo imelo nepotrebnega dela z iskanjem. Ker bo cena zelo nizka, upamo, da bo zbirka prišla v vsako našo šolo. Prednaročila sprejema Učiteljski pevski zbor v Ljubljani, Franciškanska ulica 6/1.

— V zadnji številki »Učit. tovariša« se je vrnila neljuba pomota. Društvo upokojenega učitelstva ima sestanek vsak prvi četrtek v mesecu pri Novem svetu ob 16. uri popoldne in ne ob 11. uri dopoldne.

Kaj vse pišejo o učitelstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Splošen odpor proti monopolu državne tiskarne. Tudi v Sarajevu so nezadovoljni z državno tiskarno. Članek s tem naslovom je izšel v »Trgovskem listu« z dne 19. jan., ki med drugim navaja tudi sledeče: »Zanimivo je, da ni našla niti ena gospodarska skupina v državi tako nevarnega konkurenta, kakor tiskarski obrt. Javnosti, pa niti mnogim uradom ter državnim organom ni znano, da je v naši državi nad 50 državnih tiskarn, bodisi vojnih, kazniških itd., od katerih je samo v Beogradu okoli 20. Te tiskarne vzamejo levji del vseh državnih poslov, mnoge od njih pa tudi naravnost konkurirajo zasebnim podjetjem.«

— I O novi uredbi o državni tiskarni v Jugoslaviji piše v uvodniku tudi celjska »Nova doba« št. 4. in navaja med drugim: »Državna tiskarna v Beogradu bo prodajala svoje proizvode samo proti plačilu v gotovini v svojih lastnih prodajalnicah ali po pooblaščenih veleprodajalnicah. Veleprodajalec bo moral v naprej položiti kavicjo do iznosa blaga, ki ga bo prevzel v prodajo, najmanj pa 100.000 din.

— I Novo uredbo o ureditvi državnih tiskarn kritizira »Slovenec« 20. januarja v svojem uvodniku: »Nov centralističen izum«. Med drugim navaja: Podobno je s tiskanjem in zalaganjem šolskih knjig ter drugih učil, ker zasebna podjetnost knjige le pocenjuje in